

TISKOVÁ ZPRÁVA

Ústí nad Labem 25. 4. 2018

KDO JE LAUREÁT NOBELOVY CENY ZA EKONOMII VERNON SMITH?

Dne 4. 5. 2018 přivítá Fakulta sociálně ekonomická Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem (FSE UJEP) významného hosta, nositele Nobelovy ceny, Vernona Lomaxe Smitha.

Vernon L. Smith obdržel v roce 2002 Nobelovu cenu za ekonomii za „ustanovení laboratorních experimentů jako nástroje empirické ekonomické analýzy“.

Experimentální metody, jejichž jsou laboratorní experimenty nedílnou součástí, jsou v poslední době skloňovány především ve spojitosti s behaviorální ekonomikou, tedy oborem, který se snaží zohledňovat zákonitosti lidského chování při modelování ekonomického rozhodování.

„Experimentální laboratoř je v kontextu sociálních věd v zásadě místnost plná počítačů. K těmto počítačům jsou usazeni lidé, kteří jsou vystaveni konkrétní simulované situaci, a výzkumník sleduje, jak se v dané situaci rozhodují,“ vysvětluje doktorand FSE UJEP Ing. Vojtěch Zíka, který se behaviorální ekonomikou sám zabývá.

Vernon Smith během své kariéry využíval experimentální laboratoře ke zkoumání aukčních systémů, vlastnických práv či výzkumu tržních bublin, kde experimentálně prokázal, že lidé – i přes předchozí špatnou zkušenost – opakovaně věří, že dokážou odhadnout, kdy trh začne „padat“ (tedy, že jsou schopni maximalizovat svůj výnos z prodeje akcií). Skutečnost, že to nedokáží, má zásadní vliv na dynamiku tržních bublin.

„Výhodou experimentálních metod v ekonomii je, že lze díky nim zkoumat jevy, které v reálném světě zkoumat nejdou, ať již jsou to fenomény odhalitelné pouze zpětně, jako např. tržní bubliny, či fenomény, které ještě neexistují – například, co se stane, když stát zavede nějakou zvažovanou regulaci,“ vysvětluje Vojtěch Zíka.

V 70. letech publikovali psychologové Daniel Kahneman (v roce 2002 obdržel Nobelovu cenu spolu s Vernonem Smithem) a Amos Tversky dva ekonomické články, které mezi vědci podnítily velký zájem o experimentální metody a daly vzniknout oboru behaviorální ekonomie. Ten v dnešní době nachází uplatnění nejen na akademické půdě, ale také v komerční sféře, například v marketingu, kde je experimentální přístup znám pod pojmem A/B testování. Ve veřejné sféře jsou zase na experimentálních poznatcích o lidském chování navrhovány veřejné politiky.

„Využívání poznatků behaviorální ekonomie ve veřejné sféře je v České republice zatím ještě v plenkách. O rozvoj v této oblasti se snažíme právě na naší fakultě a budujeme na FSE UJEP experimentální laboratoř, která se svou kapacitou řadí k největším experimentálním pracovištím v České republice,“ říká děkan FSE doc. RNDr. Jaroslav Koutský, Ph.D.

V rámci své návštěvy v Ústí nad Labem na UJEP Vernon L. Smith také dne 4. 5. 2018 pokřtí výše zmíněnou vznikající experimentální laboratoř na FSE UJEP. Večer pak vystoupí v Praze v rámci Prague Conference on Behavioral Sciences 2018.

Kontakt: Ing. Vojtěch Zíka, vojtech.zika@ujep.cz

Fotografie k volnému užití: Vernon Lomax Smith; archiv Vernona Smitha

Mgr. Jana Kasaničová, tisková mluvčí

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
Pasteurova 1, 400 96 Ústí nad Labem
tel: +420 475 286 117
email: jana.kasanicova@ujep.cz
web: www.ujep.cz

UJEP – TADY SE NAJDEŠ